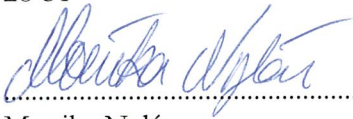

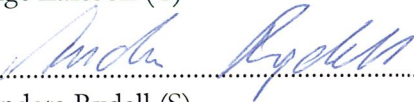

Plats och tid	Kommunhuset, Surahammar. Lokal Nadden Tisdag 22 februari 2022, kl. 13.05-17.49
Beslutande	Inge Larsson (C) ordförande Lars-Göran Bärling (Kd) Marina Hedberg (Sd) ej § 39-40, 42-51 Kent R Pettersson (Sd) Cecilia Östergren (S) Lars Johansson (S) Chris Marlowe (S) Anders Rydell (S) tjug ers Beatrice Granlund (S) tjug ers Birgitta Komujärvi Olsson (V) tjug ers
Övriga deltagande	Eva-Lena Odelling, socialchef Elin Bergerin, systemansvarig Helene Strömbäck, personalchef Andreas Olsson Ahlstedt, polis Bengt Eriksson, Arbetscenter Marianne Strand, medicinskt ansvarig sjuksköterska Amanda Gryningsflod, utvecklare IFO Maud Karlsson, ekonom, via Teams Monika Nylén, sekreterare
Utses att justera	Anders Rydell (S)
Justeringens tid och plats	Kommunkontoret, Surahammar Torsdag 24 februari 2021 kl. 13.00
Paragrafer	28-51
Underskrifter	
Sekreterare	 Monika Nylén
Ordförande	 Inge Larsson (C)
Justerande	 Anders Rydell (S)

Justeringen har tillkännagivits genom anslag 2022-02-24 – 2022-03-18

Sn § 28

Dnr: 2022/22

Fastställande av dagordningen

Utskickad dagordning 2022-02-15, fastställs.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 29

Dnr: 2022/4

Sjuktal januari 2022

Helene Strömbäck, personalchef, redogjorde för statistiken sjuktalen januari 2022.

BILAGA

Sjuktal kvartal 4 2021

Månadsuppföljning januari 2022

Förslag till beslut;

att socialnämndens arbetsutskott föreslår socialnämnden

att tacka för informationen.

I ärendet yttrade sig

Anders Rydell (S)

Chris Marlowe (S)

Cecilia Östergren (S)

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 30

Dnr: 2022/24

Brottsstatistik Surahammars kommun

Andreas Olsson Ahlstedt, polis, redovisar statistik år 2018-2021 för Surahammars kommun enligt tidigare modell.

BILAGA

Anmälda brott Surahammars kommun 2021-2018
Förklaring statistik Surahammars kommun 2021-2018

Förslag till beslut

att socialnämndens arbetsutskott föreslår socialnämnden

att tacka för informationen.

I ärendet yttrade sig

Anders Rydell (S)
Chris Marlowe (S)
Birgitta Komujärvi Olsson (V)
Marina Hedberg (Sd)
Cecilia Östergren (S)

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 31

Dnr: 2022/7

Arbetsmarknadsstatistik

Bengt Eriksson, Arbetscenter, redovisar arbetsmarknadsstatistik för december 2021.

BILAGA

Arbetsmarknadsläget december 2021

Arbetsmarknadsläget januari 2022

Förslag till beslut;

att socialnämndens arbetsutskott föreslår socialnämnden

att tacka för informationen

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)

Anders Rydell (S)

Lars-Göran Bärling (Kd)

Cecilia Östergren (S)

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 32

Dnr: 2022/56

Hemställen gällande AME

Socialnämndens uppfattning är att de som ingår i AME:s verksamhet på ett mer kostnadseffektivt och smidigt sätt kan sysselsättas med meningsfulla arbetsuppgifter om socialförvaltningen har ansvaret för verksamheten. Det finns mycket inom äldreården som skulle kunna skötas av AME inskrivna. Vi ser också mängder av synergieffekter båda vad gäller effektiviteten och motivationen för utslussning av personer som är på väg från sociala insatser till ordinarie näringsliv. Detta är ett steg som i dag bitvis saknas och behöver stärkas i vår kommun för att ernå bästa effekt av kommunens sociala hjälpinsatser. Med ovan angivna argument beslutade socialnämnden vid ordinarie sammanträde den 16 juni 2020 att överlämna skrivelsen och hemställa hos Kommunstyrelsen att besluta att AME överförs till Socialnämndens ansvarsområde fr.o.m. år 2021.

Kommunfullmäktige beslutade följande 2021-10-15 § 103;
att avslå hemställen från Socialnämnden gällande överflyttning av AME

Motivering

Arbetsmarknadsenhetens uppdrag är att verka kommunövergripande och bör därför finnas kvar under Kommunstyrelsens ansvarsområde på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

BILAGA

KF 2021-10-25 § 103

Förslag till beslut;

Vid socialnämndens arbetsutskott 2022-02-08 föreslogs att ge förvaltningen i uppdrag att utreda frågan och komma med nytt förslag, men beslutet då blev;

att hänskjuta ärendet till nästa socialnämnd 22 februari 2022

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)
Lars-Göran Bärling (Kd)
Anders Rydell (S)
Cecilia Östergren (S)
Kent R Pettersson (Sd)

Yrkande

Chris Marlowe (S) yrkar att hemställa till Kommunstyrelsen att bilda en grupp bestående av representanter från Socialförvaltningen och Arbetscenter som ska ta fram ny arbetsordning för Arbetscenters verksamhet.

Ordförande ställer Chris Marlowe (S) yrkande mot förvaltningens förslag till beslut och finner att Chris Marlowe (S) yrkande bifalls.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden beslutar

att hemställa till Kommunstyrelsen att bilda en grupp bestående av representanter från Socialförvaltningen och Arbetscenter som ska ta fram ny arbetsordning för Arbetscenters verksamhet.

Exp.
Kommunförvaltningen
Socialförvaltningen
Diariet

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 33

Dnr: 2022/19

Ej signerade läkemedel

Marianne Strand, medicinskt ansvarig sjuksköterska redogjorde kring ej signerade läkemedel för november och december 2021.

BILAGA

Sign.nämnden november 2021

Sign.nämnden december 2021

Förslag till beslut

att socialnämndens arbetsutskott föreslår socialnämnden

att tacka för informationen.

I ärendet yttrade sig

Birgitta Komujärvi Olsson (V)

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 34

Dnr: 2022/19

Avvikelse rapport

Marianne Strand, medicinskt ansvarig sjuksköterska redogjorde kring avvikelserapporter under det senaste halvåret 2021.

BILAGA

Avvikelse rapport 20210701-20210930

Avvikelse rapport 20211001-20211231

Rapport 20210701-20211231

Förslag till beslut;

att socialnämndens arbetsutskott föreslår socialnämnden

att tacka för informationen

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)

Marina Hedberg (Sd)

Anders Rydell (S)

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 35

Dnr: 2022/5

Ekonomisk månadsuppföljning

Maud Karlsson, ekonom, redogjorde för resultatet januari 2022.

BILAGA

Månadsuppföljning jan 22

Förslag till beslut;

rekommenderar socialnämnden att besluta

att tacka för informationen och lägga den till handlingarna.

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)

Lars-Göran Bärling (Kd)

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen och lägga den till handlingarna.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 36

Dnr: 2022/34

Ändring av beslut

Inkomna offerter för garage/förråd Dynabacken

Förvaltningen föreslår att socialnämnden ändrar sitt beslut taget i Socialnämnden 2022-01-25, § 4 som lyder:

att rekommendera Kommunstyrelsen att bevilja medel, 327 858 kr (exkl. moms), för ombyggnation av garage Dynabacken

att anlita Sura Bygg & Plattsättning AB för arbetet.

Beslutet har visat sig vara bristfälligt avseende följande:

- Det råder oklarheter i vad som ska åtgärdas då även en offert på carport ingår vilket inte ingår i Socialnämndens beslut
- Det råder oklarhet vilken nämnd som ska beviljas medel och ansvara för ombyggnationen och anlitandet av entreprenör

Enligt förvaltningslagen 38 § En myndighet ska ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om

1. den anser att beslutet är uppenbart felaktigt i något väsentligt hänseende på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning, och
2. beslutet kan ändras snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part.

Förvaltningen bedömning är att beslutet därför ska ändras.

Förslag till beslut;

häva beslut Socialnämnden 2022-01-25, § 4 och fatta nytt beslut i ärendet.

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)

Socialnämnden beslutar

att häva beslut Socialnämnden 2022-01-25, § 4 och fatta nytt beslut i ärendet.

Exp.
Kommunförvaltningen
Diariet

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 37

Dnr: 2022/34

Behov av förråd och carport på Dynabacken

Verksamheten har meddelat att det finns behov av utökad förråd för förbrukningsartiklar när nya delen av Dynabacken beslutades bli ett vårdboende under 2021. Då beslut fattades om vårdboende var redan driftramar och investeringsramar för år 2022 tagna och förvaltningen har nu inga möjligheter att inom befintlig budget omfördela medel till ändamålet.

Förslag finns från verksamheten att göra om tre garage till förråd för hemtjänsten och nya boendet. I förrådet ska allt material förvaras som behövs inom vård och omsorg. Materialet kommer i storförpackningar och tar stor plats och ryms inte inom nya boendet. Förslag finns även att ersätta garaget med en carport över två parkeringsplatser och utrusta dessa med el för motorvärmare till hemtjänstens bilar.

BILAGA

Socialnämnden 2021-10-26 § 225
Socialnämnden 2021-08-17 § 173
Socialnämndens arbetsutskott 2021-08-03 § 180
Förslag till ombyggnation 2021-04-14

Beslutsgång

Socialnämnden 2021-10-26 § 225
Socialnämnden 2021-08-17 § 173
Socialnämndens arbetsutskott 2021-08-03 § 180

Förslag till beslut;

Hemställa till kommunstyrelsen att tillgodose behovet av utökade förrådsutrymmen för förbrukningsartiklar och bygga en carport på Dynabacken under år 2022 enligt verksamhetens förslag.

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)

Socialnämnden beslutar

att hemställa till kommunstyrelsen att tillgodose behovet av utökade förrådsutrymmen för förbrukningsartiklar och bygga en carport på Dynabacken under år 2022 enligt verksamhetens förslag.

Exp.
Kommunförvaltningen
Diariet

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 38

Dnr: 2022/25

Återrapportering vikariepool

Tjänstgörande ledamot Anders Rydell för Socialdemokraterna väcker nämndinitiativ gällande vikariepool 2021-12-14;

Med anledning av ökade vikariekostnader inom äldreomsorgen och därmed också fler olika kontakter hos enskilda brukare, så anser vi Socialdemokrater:

- att man skyndsamt utreder möjligheten till att inrätta en vikariepool inom äldreomsorgen.
- att kostnader och konsekvensanalys rapporteras till socialnämndens sammanträde den 22 februari 2022.

Äldreomsorgen har och har haft stora utmaningar utifrån coronakrisen där personal periodvis varit sjuka eller hemma i familjekarantän. Detta har lett till att vissa avdelningar varit underbemannade under perioder då det varit svårt att hitta vikarier/timanställda.

För att minska timanställningar, underlätta personalrekryteringen och behålla kontinuiteten så anställdes fyra vikarier under tre månader i en pool på Källbogården med start 21-11-01. Förvaltningen har ansökt om statliga medel med 2,2 miljoner för att kunna finansiera en del av poolen men tror inte man uppfyller kraven helt utan beräknar att få 1,5 miljoner kr. Verksamheten har fallit väl ut och ytterligare tre månaders förlängning har beviljats. Trots införskaffande av pool så kommer vårdboendet ändå behöva timanställda under vissa perioder varvid det är extra viktigt att vara uppmärksam på att kostnaderna inte skenar iväg.

En tillfällig korttidsavdelning öppnades under november -21 då regionen hade behov av sjukvårdsplatser för att klara av sin vårdskuld. Detta har medfört att brukare blivit utskrivningsklara tidigare med ett större vårdbehov. För att klara av detta så har förvaltningen anställt fler sjuksköterskor och undersköterskor som kommer behöva täckas upp vid frånvaro något som ej finns budgeterat för 2022. Målet är dock att avdelningen bara ska vara tillfällig.

En kartläggning har gjorts av hur många timanställda som fanns på Källbogården under 2019. Det är av vikt att kunna jämföra arbetssituationen innan pandemin bröt ut för att kunna jämföra likvärdiga förhållanden i ett mer normalt tillstånd. Kostnaden för timanställda var 4 448 000 kr exkl. PO (40,15%). Budgeten låg på 3 183 000 kr exkl. PO. En pool på fyra anställda á 75 % tjänster beräknas kosta ca 327 000 kr per person inkl. PO ca 1,3 miljoner kr under ett år.

Fackliga företrädare tillika ansvariga chefer med personal är positivt inställda till en pool. Fr o m den 22-05-01 kommer Källbogårdens pool att permanentas efter att MBL förhandlingar och riskanalyser är genomförda.

Förvaltningen kommer att utreda möjligheterna att införa en pool för hemtjänst/ LSS.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Beslutsgång

Socialnämndens arbetsutskott 2022-02-08 § 43

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås lägga informationen till handlingarna

Yrkande

Lars-Göran Bärling (Kd) yrkar att socialnämnden bifaller nämndinitiativet.

Ordförande ställer Lars-Göran Bärlings (Kd) yrkande mot förvaltningens förslag till beslut och finner att Lars-Göran Bärlings (Kd) yrkande bifalls.

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)

Anders Rydell (S)

Lars-Göran Bärling (Kd)

Socialnämnden beslutar

att bifalla nämndinitiativet.

Exp.
Socialförvaltningen
Diariet

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 39

Dnr: 2022/57

Hemställen gällande mat för äldre

Maten har stor betydelse för de äldres välbefinnande och vi vill ha total kontroll över kvalité, näringsvärde och pris på den mat som serveras inom vårt ansvarsområde. Som det är i dag går det ej att utröna om matkostnaderna hör hemma hos oss eller i skolans värld. Det enda sättet att få kontroll på detta är att respektive nämnd tar sina kostnader och därmed också budget och prioriteringsansvar för helheten

Kommunfullmäktige beslutade följande 2021-10-15 § 103;
att avslå hemställen från Socialnämnden gällande överflyttning av den del av Restaurangtjänst som lagar och ansvarar för maten till Socialnämndens ansvarsområde.

Motivering

Det saknas tillräckliga beslutsunderlag hur Socialnämnden tänkt kring den organisatoriska och ekonomiska fördelningen. Frågan om kökens placering och funktioner är inte klarlagt av samhällsbyggnadsförvaltningen så är det i dagsläget inte lämpligt att fatta beslut om att överflytta verksamheter.

BILAGA

KF 2021-10-25 § 103

Förslag till beslut;

Vid socialnämndens arbetsutskott 2022-02-08 beslöts;

att hänskjuta frågan till Äldreutskottet 15 februari 2022

Chris Marlowe

Bjuda in Maria Larsson till nästkommande nämnd

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)

Socialnämnden beslutar

att hänskjuta frågan till Äldreutskottet 15 mars 2022

att bjuda in Maria Larsson, kostchef, till nästkommande nämnd

Exp.
Äldreutskottet
Diariet

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 40

Dnr: 2022/58

Socialnämndens verksamhetsberättelse med internkontrollrapport År 2021

Återrapportering från socialnämndens verksamheter inklusive drift och investeringsredovisning för år 2021

Verksamhetsberättelsen och internkontrollrapport innehåller uppföljning av ekonomi, mål, personal-, kvalitets- och internkontrollredovisning.

BILAGA

Årsberättelse med internkontrollrapport 2021

Förslag till beslut;

att socialnämndens arbetsutskott föreslår socialnämnden

att godkänna socialnämndens verksamhetsberättelse med internkontrollrapport för år 2021

att lämna socialnämndens verksamhetsberättelse med internkontrollrapport för år 2021 till Kommunstyrelsen

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)

Birgitta Komujärvi Olsson (V)

Cecilia Östergren (S)

Socialnämnden beslutar

att bordlägga ärendet till nästa nämndmöte.

Exp.
Kommunförvaltningen
Diariet

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 41

Dnr: 2022/59

Kvalitetsberättelse IFO

Individ- och Familjeomsorgen har inkommit med Kvalitetsberättelse för sin verksamhet under 2021.

BILAGA

Kvalitetsberättelse Individ och Familj 2021

Förslag till beslut;

att socialnämndens arbetsutskott föreslår socialnämnden

att godkänna Kvalitetsberättelse Individ och Familj 2021

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)

Socialnämnden beslutar

att godkänna Kvalitetsberättelse Individ och Familj 2021.

Exp.
Individ och Familjeomsorgen
Diariet

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 42

Dnr: 2022/43

Information kring KS-/KF-beslut

Dagligen fattas beslut i Surahammars kommun som berör människor. Det kan handla om beslut som påverkar invånare som använder kommunens tjänster, företag som verkar i kommunen eller kommunens anställda. Mot bakgrund av detta är det därför viktigt att vi inom kommunen handlägger och dokumenterar ärenden på ett enhetligt, korrekt och professionellt sätt.

Kommunfullmäktige beslutade att anta övergripande riktlinje för ärendeprocessen och att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att anordna informationstillfällen gällande ärendeprocessen för presidiet i styrelse och nämnder, oppositionsledarna i styrelse och nämnder, presidiet i kommunfullmäktige samt förvaltningschefer.

BILAGA

KS 2021-11-29 § 129 Riktlinje för ärendeprocessen
Riktlinje Ärendeprocessen

Förslag till beslut;

att socialnämndens arbetsutskott föreslår socialnämnden

att tacka för informationen

I ärendet yttrade sig

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 43

Dnr: 2022/6

Ordförandebeslut

Beslut om skyddat boende	2022-01-18
Beslut om placering på LP-stiftelsens stödboende	2022-02-02
Beslut om skyddsplacering	2022-02-04

I ärendet yttrade sig

Förslag till beslut:

rekommendera socialnämnden besluta

att tacka för informationen och lägga dessa till handlingarna.

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen och lägga dessa till handlingarna.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 44

Dnr: 2022/8

Försörjningsstöd

Eva-Lena Odeling, socialchef, informerade om hur det ser ut fram till 202201.

BILAGA

Försörjningsstöd 202201

Förslag till beslut:

rekommendera socialnämnden besluta

att tacka för informationen och lägga denna till handlingarna.

I ärendet yttrade sig

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen och lägga denna till handlingarna.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 45

Dnr: 2022/9

Färdtjänst och Riksfärdtjänst

Eva-Lena Odelling, socialchef, informerade om den statistik som inkommit från Västanhede Trafik AB gällande januari 2022.

BILAGA

Statistik FTJ Shr 2201

Förslag till beslut:

rekommendera socialnämnden besluta

att tacka för informationen

I ärendet yttrade sig

Anders Rydell (S)

Chris Marlowe (S)

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen.

att socialnämnden önskar en bättre statistik med jämförelse enligt tidigare.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 46

Dnr: 2022/10

Utskrivningsklara

Elin Bergerin, systemansvarig, informerade om hur det ser ut med utskrivningsklara per 202201.

BILAGA

Utskrivningsklara 202201
Sammanställningsrapport2022-02-14

Förslag till beslut:

rekommendera socialnämnden besluta

att tacka för informationen

I ärendet yttrade sig

Anders Rydell (S)

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen och lägga den till handlingarna.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 47

Dnr: 2022/11

Ej verkställda beslut

Eva-Lena Odelling, socialchef, informerade om ej verkställda beslut gällande SoL och LSS per 2022-02-14.

BILAGA

Ej verkställda beslut, SoL (VoO) 2022-02-14

Ej verkställda beslut, LSS 2022-02-14

Förslag till beslut:

rekommendera socialnämnden besluta

att tacka för informationen

I ärendet yttrade sig

Anders Rydell (S)

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen och lägga den till handlingarna.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 48

Dnr: 2022/12

Delegationsbeslut / information

Föreligger följande delegationsbeslut/information:

Sammanträdesprotokoll

- Socialnämndens arbetsutskott 2022-02-08
- Socialnämndens arbetsutskott extra 2022-02-09

Delegationsbeslut

Information

LOB

2 st från föregående möte 2022-01-25

Förslag till beslut

rekommendera socialnämnden besluta

att tacka för informationen

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen och lägga den till handlingarna.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 49

Dnr: 2022/13

Rapport från äldreutskottet

Inge Larsson (C), ordförande, informerade om det senaste äldreutskottet som ägde rum 2022-02-15.

Förslag till beslut

rekommendera socialnämnden besluta

att tacka för informationen

I ärendet yttrade sig

Anders Rydell (S)

Socialnämnden beslutar

att tacka för informationen.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 50

Dnr: 2022/14

Rapporter/Information

Eva-Lena Odeling, socialchef

- Socialchefsträff i fredags bl a om hatkampanj mot socialtjänst. Information från Socialstyrelsen. Återkommer i frågan.
- APT anhöriga till finska avdelningen. Gör en uppföljning med de anhöriga i september. Seija köper in böcker, förslag på utbildning i finska.

Elin Bergerin, systemansvarig

- informerade om en personuppgiftsincident

Förslag till beslut

rekommendera socialnämnden besluta

att tacka för rapporter/informationen

I ärendet yttrade sig

Chris Marlowe (S)

Birgitta Komujärvi Olsson (V)

Cecilia Östergren (S)

Lars-Göran Bärling (Kd)

Socialnämnden beslutar

att tacka för rapporter/informationen.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande

Sn § 51

Dnr: 2022/15

Övriga frågor

Ledamöter i nämnden har möjlighet att ställa frågor eller kommer med information som gäller Socialnämnden.

Birgitta Komujärvi Olsson (V) undrade hur det gått med det senaste individärendet som togs i nämnden 31 januari. Beslutet är expedierat till individen.

Chris Marlowe (S), är kritisk till att handlingar kommer sent inför möten (ibland samma dag). Rutinerna med handlingar inför möten ska ses över.

Cecilia Östergren (S), är kritisk till att handlingar kommer sent – svårt att hinna sätta sig in ärendena.

Inge Larsson, informerade om att man på arbetsutskottet tog upp frågan om planeringsdagar 28-29 april. De som inbjuds är ordinarie ledamöter samt alla ersättare.

Justerandes sign.

Utdragsbestyrkande